

Misjon i fornyelse – NMS mot år 2000*

TOR BERGER JØRGENSEN

I

Arbeidermøtet 1994: Situasjon og scenario

Arbeidermøtene våre er viktige. Noen arbeidermøter blir viktigere enn andre. Det har nok ofte sammenheng med den situasjon vi befinner oss i. Når vi står overfor vegvalg, blir samlinger av denne art betydningsfulle. Slike tider kan være vanskelige tider, men de kan også bli fornyelsestider.

Hva med den situasjonen vi er inne i som organisasjon akkurat nå? Har vi behov for fornyelse? Vil denne samlingen gi slike signaler?

Rent umiddelbart er i alle fall mitt inntrykk positivt. Vi har mye å glede oss over i NMS. La meg nevnte noen eksempler som tilsammen gir et situasjonsbilde:

1. Siden sist arbeidermøte har vi fått bekreftet vår historiske tyngde og vår plass i Den norske kirke ved feiringen av 150-årsjubileet.
2. Vi er en stor organisasjon som fortsatt opererer med «om lag» 4500 foreninger. Foreningsaksjonen nådde sine mål.
3. Det er inspirerende å komme rundt og oppleve innsats og initiativ, men kanskje aller mest lojalitet og trofasthet i kretser og på lokalplan i foreninger og hos «enkelt-venner».
4. Fra år til år får vi inn store økonomiske ressurser. Rundt regnet 75 millioner. Det står det respekt av.
5. Vi begynner å få en betydelig støttegruppe på 1800 autogirogivere og har en liste på nesten 3000 faste givere i tillegg. Tilsammen yter denne gruppa over 6 millioner kroner.
6. Misjonen er satt på kirkens dagsorden på en ny måte. Både Kirkeråd, Mellomkirkelig råd og Kirkemøtet har vist ny vilje til å komme videre med menighetenes misjonsengasjement.

7. Vi kan også glede oss over økt inngang i menighetene. Vi har nå 240 menighetsavtaler. Det bringer inn om lag 1,5 millioner i året.
8. Vi har en stor, god og motivert arbeiderstab. Det er få organisasjoner av vår type som har en slik ressurs til rådighet.
9. Vi kommer stadig videre i tilretteleggelsen av lønns- og arbeidsforhold. Her har den nye Medarbeiderforeningen allerede vist seg å bli en viktig brikke.
10. Vi har få indre, opprivende konflikter som gjør at vi må bruke masse energi og tid på interne diskusjoner og ubehagelig eksponering.
11. Ledelsen har – og jeg tør nevne dette fordi det i stor grad har skjedd før jeg selv kom inn i bildet – turt å gripe fatt i de økonomiske vanskelighetene og utvist stor handlekraft i håndteringen av «NMS-konsernets» budsjettrutiner og ressursforvaltning.
12. Det skjer mye løfterikt i barne- og ungdomsavdelingen. Jeg kommer nettopp fra Ten-misjonsfestivalen. Den var direkte oppbyggelig.
13. Vi har et eget teologisk fakultet, en anerkjent Misjonshøgskole med en faglig velkvalifisert lærerstab og med stor søkning til skolen.
14. Vi har over 200 utsendinger i arbeid ute i verden. Etter nå å ha besøkt alle feltene, er min generelle opplevelse: takknemlighet og glede, både over den innsatsen den enkelte gjør og over rikdommen i det arbeidet vi står i.

Lista kunne ha vært lenger. – Men vi må samtidig innse at alle de positive trekkene ikke utgjør et fullstendig bilde, kanskje ikke et riktig bilde engang. For meg er det blitt klarere og klarere at vår situasjon egentlig er ganske dystre, til tross for de mange lyse trekk. Jeg tror situasjonen er mer dramatisk enn vi umiddelbart erkjenner, og mer ubehagelig enn det er hyggelig å innrømme.

Hvor henter jeg all denne dystrehet fra?

Det første og mest umiddelbart urovekkende trekket er *den økonomiske utviklingen*. Den blir stadig vanskeligere.

Det merkes ute. Snakk med misjonærer fra Kamerun og Madagaskar eller Taiwan. Den økonomiske situasjonen har fått til dels dramatisk effekt. Vi har langt mindre kapasitet ute enn inneværende langtidspan forutsetter – og det skyldes økonomien, ikke rekrutteringen. Antallet misjonærer ligger i underkant av 200 og ikke 250 slik planene forutsetter.

Det merkes hjemme. Budskapet fra hovedledelsen har vært stadig strammere budsjett- og personalrammer til ikke liten bekymring og frustrasjon fra alle ledd i organisasjonen vår her hjemme. Hvor går grensen for hva vi kan tåle? Er vi ikke egentlig bare med på en mas-

siv nedbygging, en nedadgående spiral? Hvorfor tør vi ikke satse? Blir vi styrt av økonomiske interesser og ikke av visjoner og tro? – Spørsmålene kjenner dere.

Vår situasjon *kan* være et utslag av de alminnelige økonomiske trender i samfunnet, slik vi ofte har valgt å forklare det. Men jeg er blitt mer og mer overbevist om at det er en heller overflatisk betraktningensmåte. Her dreier det seg om noe mye dypere. Prosesser vi kanskje ikke har så lett for å se, eller ønsker å se.

Den viktigste årsak til uro er at vi er inne i et ganske omfattende *tidsskifte i hele vår kirke*. Noe som igjen har sammenheng med mange vanskelige og interessante utviklingstrekk i vårt samfunn og i vår kultur. Det rammer også vår type virksomhet både når det gjelder *måten* vi driver det på og når det gjelder *innholdet* i vårt budskap.

Tre faktorer peker helt klart i en slik retning. For det første: Den faste grunnen vi lenge har hatt i vårt arbeid gjennom et stabilt og lojalt misjonsfolk, fornyes ikke lenger så umiddelbart som tidligere fra generasjon til generasjon. Se på utviklingen av abonnentene for Misjonstidende. Nedgangen er dramatisk. En tilsvarende indikator er en ny oversikt innsamlingsseksjonen har utarbeidet over antallet givere ved vår- og høsttinsamlingene. Det krymper også faretruende. Fra over 11 000 i 1989 til 7200 nå i vår.

Viktige deler av misjonsfjellet vårt er i ferd med å pulveriseres, bli til grus og sand.

For det andre: Foreningsvirksomheten vår er inne i en krise, til tross for mange oppmuntrende unntak og til tross for en betydelig statistisk stabilitet, ikke minst takket være satsingen gjennom foreningsaksjonen og innsatsen i Barne- og ungdomsarbeidet. Men foreningenes betydning som aktive og levende ressursgrupper både for misjonen direkte og som åndelige og sosiale faktorer i lokalmiljøet, tror jeg er radikalt svekket. Rekrutteringen er vanskelig. Mange ledere er slitne og sukker etter avløsning. Selve formen, ja selve begrepet misjonsforening virker gammelmodig, statisk og uaktuell for mange til tross for prinsipiell og verbal støtte til misjonen.

For det tredje: Selve misjonsorganisasjonens ideologiske basis anfektes, eller oppleves i alle fall som uinteressant. Misjonsorganisasjonenes tid er forbi, hevdes det. Det er nok en del i vår kirke som opplever oss som passé. Å «misjonere», å sende ut misjonærer, virker påtrengende og innpåslitent. De kan nok ønske å gjøre noe for mennesker i andre deler av verden, men der er Kirkens Nødhjelp eller spontanaksjoner mer aktuelt. Det å møte kristne fra kirker i Afrika, Latin-Amerika og Asia kan nok være spennende, men det er noe annet enn tradisjonell misjon.

Summen av dette er et mulig scenario hvor misjonen i Den norske kirke vil gjennomgå samme utvikling som i mange andre etablerte kirker i den vestlige verden: Misjonsorganisasjonene mister sin kraft og blir i beste fall strukturert inn i et kirkelig landskap hvor deltakelse i evangeliseringsarbeid og menighetsbyggende virksomhet blant folkeslagene blir nedprioritert.

Scenariet kan kanskje virke fjernt. Kanskje er det det, men jeg er redd det er mer aktuelt enn vi tror – et sted inn i en ikke altfor fjern framtid på den andre siden av årtusenskiftet.

Vi står dermed overfor to avgjørende spørsmål:

1. Er det historiens nødvendige gang? Er misjonens tid, slik vi oppfatter misjon, forbi som en viktig og avgjørende faktor i vår kirkes liv?
2. Hvordan skal vi eventuelt kunne motvirke den utviklingen?

La meg med en gang indikere at mitt svar på det første spørsmålet ikke er spesielt overraskende eller uventet. Det er et klart og tydelig *nei*. Misjonsengasjementet må ikke dø. Tvert om: det må styrkes. Vi må snu de utviklingstrekkene vi ser. Det er avgjørende av to grunner.

II

1. Misjon er et bibelsk imperativ

Vi behøver i utgangspunktet ikke bruke mye plass på dette, for det er kjent stoff for oss. Men la oss minne om noen tråder som hører med i den fyldige mosaikken som Bibelens misjonsbudskap utgjør: Det ligger et avgjørende imperativ og en entydig forpliktelse i det faktum

- at det ikke er frelse i noe annet navn, enn Jesus Kristus (Apgj. 4,12)
- at Jesus er vegen, sannheten og livet (Joh 14,6), – at han er verdens lys (Joh 8,12)
- og at han ber sine etterfølgere være lys og salt (Mt 5,13f)
- Hans befaling om å gå ut og gjøre alle folkeslag til disipler (Mt 28,19) har bare én tidsbegrensning, og det er hans gjenkomst etter at Guds skjulte mål for folkeslagene er fullt (Rom 11,25).
- Hver den som tror skal bli frelst, sier Paulus (Rom 10,13). Han fortsetter med sitt kjente kjederessonement om påkallelse, tro, kunnskap, forkynnelse og utsendelse, og avslutter med de vakre ordene fra Jesaja-boka om den herlige lyden som skapes av de føttene som bringer godt budskap (Rom 10,15).

Alt dette – og mye, mye mer, kan vi. Bibelens misjonsimperativ er tydelig og klart. Det har fortsatt gyldighet.

I den grad vi måtte ha noen problemer på dette punktet, er det ikke den teoretiske kunnskapen. Derimot ser jeg nok et annet problem – som vi bør snakke atskillig om, nemlig om denne *kunnska-*

pen virkelig er *levende* kunnskap hos oss. Trygg og god overbevisning. Indre visshet som bestemmer våre handlinger og våre holdninger – våre liv.

I vår kirke som helhet er det i alle fall et problem. Der lyder misjonstone mange steder altfor sjelden, og når de lyder, er de ofte vage og upresise, forsiktede og unnfallende – og uten referanse til f.eks. vår virksomhet.

Men også hos oss er jeg redd at det til tider er altfor liten frimodighet og glede, entusiasme og alvor i formidlingen av frelsens nødvendighet for alle – for det er det det dreier seg om. Både i de nære relasjoner og ut til jordens ender. Det er for lite «de kunne ikke la være å tale om alt de hadde sett og hørt» – mentalitet (Apgj. 4,20), for lite umiddelbar vitnetrang – også blant oss «profesjonelle», ansatte i misjonen.

I noen grad synes jeg nok også at jeg har registrert dette i foreningene våre. Jeg blir ofte overrasket over hvor lite folk bruker Bibelen på møtene, hvor forretningsmessig bønnene bes, hvor få spørsmål det er om stillingen i misjonen, hvor lite kunnskap det er om det som skjer ute. Evnen og lysten til å dele Guds ord og å dele erfaringene i livet med Kristus og i tjenesten for ham ser ut til å være lammet. Opptattheten av og omsorgen for hverandres situasjon, menneskelig og åndelig, virker lite framtreddende mange steder. Folk virker trøtte og uengasjerte. Misjon er blitt plikt og vane – igjen mange steder.

La oss minne hverandre om at misjonsbefalingen ble gitt av den oppstandne Herre og mester. Da disiplene møtte Han var deres reaksjon tilbedelse – i undring og takknemlighet. Slik er det også i dag: Misjonsengasjementet lever der mennesker lever nær Jesus i bønn og tilbedelse.

2. Misjon er en aktuell utfordring

Men er det fortsatt behov for misjon slik vi driver det?

a. Verdens misjon i fugleperspektiv

Det første vi må konstatere er at vi lever i en utrolig rik innhøstnings-tid. Det har vel knapt noen gang skjedd så mye gledelig i Guds rike som akkurat i vår tid. Vi aner liksom noe av den overflodstiden som Jesus taler om i Joh 4 – da det skal sås og høstes samtidig (Joh 4,36).

Tenk på Kina, Korea, på Etiopia. Fantasien vår er liksom ikke i stand til å la bildene fra disse rike innhøstningsområdene leve i bevisstheten vår, i hjertet vårt. Vi lever i en tid som er så mettet av inntrykk at det viktigste ikke når inn – for vi møter ikke dette på TV hver dag. Men vi står midt oppe i dette: Kina, Etiopia, Kamerun, Madagaskar.

Samtidig er det fortsatt så uendelig mange som ennå ikke har fått høre om Jesus. Sãmarrantsarbeidets tid er ikke forbi. Fire områder er helt tydelige:

1. Vi er ennå ikke ferdige med *folkeslagene* (Mt 24,14). Gjennom ny kunnskap har vi fått ganske konkret oversikt over folk som ennå ikke er nådd av evangeliet. Også på våre arbeidsfelt viser det seg at mange *folkeslag* er blitt liggende utenfor kirkens og misjonens nedslagsfelt.

2. Samtidig er det store områder i verden hvor kirken er tilstede, men hvor den er liten og forholdene vanskelige. Spesielt tydelig er det i det langtidsplanen kaller *motstandsbeltet*, i dag er det mer vanlig å bruke betegnelsen «10–40 vinduet». Det vil si landene som ligger mellom 10. og 40. breddegrad fra Nord-Afrika og østover til Stillehavet. Dette er et område hvor *islam* og *buddhismen* tradisjonelt har stått sterkt, men hvor også moderne ideologier som kommunisme og materialisme har stor innflytelse. Tenk på Kina og Japan.

3. Slik historien har utviklet seg, ser vi også at kirken har mistet sin plass i de *gamle kristne kulturene*. Mange land i Europa og Latin-Amerika er i dag like mye «misjonsmark» som våre tradisjonelle misjonsfelt. Ikke minst etter sammenbruddet av kommunismen i Øst-Europa, har den internasjonale kirke fått nye og store oppgaver.

4. Og la oss ta med et perspektiv til: De store folkeforflyttingene som har skjedd i løpet av de siste 30 årene, har også ført til at betydelige befolkningsgrupper fra dette «10–40 vinduet» nå nettopp befinner seg i Europa. Dette er en stor misjonsoppgave som menighetene ser ut til å ha vanskelig for å svare på.

Dessuten utfordres vi som kristne og som misjon stadig av vår materielle velstand og av brødre og søstre som lever under svært kummerlige kår. Avstanden mellom livsforholdene for de fattige og de rike i verden er himmelropende. De gammeltestamentlige profetene formelig roper til oss i dag, sammen med Jesu eget budskap og hans eksempel: Vi har ansvar for de fattige og utstøtte. Dette ansvaret blir ikke mindre i tiden som kommer, nå når verdenssamfunnet nærmest har oppgitt Afrika.

Ellers kan det være på sin plass å minne om at vi lever i en ny tid i verdensmisjonen. En tid da kirkelig ledelse og initiativ ikke lenger er knyttet til ytre ressursrikdom og hevdvunne strukturer. De gamle misjonenes selvsagte lederposisjon i verdensevangeliseringen eksisterer ikke lenger. De har ikke gjort det de siste 20 årene. Og kirkene i Afrika, Asia og Latin-Amerika deltar selv aktivt i verdensevangeliseringen. Misjon er i dag et uoversiktlig flettverk av tråder i alle geografiske retninger.

b. Hva så med NMS i dette bildet?

Min første reaksjon er at det er svært beklagelig at vi opplever pengekrise akkurat nå. Vi skulle så gjerne ha vært på offensiven. I forhold til de problemstillingene vi har nevnt overfor, står oppgavene i kø. Når vi løfter blikket og ser utover «markene», ser vi at de er hvite og ligger og venter på innsats også fra vår side.

Mange av våre samarbeidskirker roper etter støtte. Men våre svar er gjennomgående: «Dessverre vi har ikke kapasitet på grunn av økonomiske vanskeligheter for misjonen i Norge!» Flere av disse kirkene lever i samfunn som mer eller mindre har gått i oppløsning og hvor kampen for å komme i gang igjen viser seg å være svært vanskelig. Noen av dem er ut fra sin historie ganske ensidig avhengig av nettopp NMS. Dette gjelder ikke minst kirkene på Madagaskar og i Kamerun.

I tillegg til dette står vi overfor store etableringsoppgaver i forhold til unådde folkeslag. Mali er det mest nærliggende eksemplet. Her satser vi ganske alene på å nå en bestemt og historisk sett svært innflytelsesrik folkegruppe i Vest-Afrika, nemlig fulanerne. Blant annet på grunn av sin tilknytning til islam, har denne folkegruppen vist seg å være lite åpen for evangeliet. Vi har påtatt oss en kjempeoppgave, et utfordrende og spennende pilotprosjekt som jeg av og til lur på om vi ser omfanget av. Vil vi kunne følge opp dette på en skikkelig måte? Har vi begynt uten å beregne omkostningene?

Sammen med kirkene i Kamerun og Etiopia og på Madagaskar deltar vi også i store prosjekter for å nå uevangeliserte folkegrupper. Det kommende året vil Etiopia trenge spesiell oppmerksomhet. Endelig ser det ut til at vi kan nå ut til folket i Blå-Nildalen. De politiske forholdene tillater igjen aktivitet. Akkurat nå står flere misjonsprester for utreise. Vil vi kunne følge dette opp på en forsvarlig måte?

Vi kunne fortsette å ta de andre feltene våre også, hver på sin måte representerer de oppgaver og muligheter.

Konklusjonen er så langt klar: Det er et enormt behov for innsats. Utfordringene ligger og venter på oss – mens vi er på defensiven.

Jeg har gjort meg to refleksjoner i denne sammenheng:

For det første har vi kanskje ikke formidlet tydelig nok hvor smertelig mangelen på midler egentlig er for oss – for kirkene ute – for de uløste oppgavene som venter på oss. Kanskje har vi vært for opp-tatt av ikke å legge for stort press på «misjonsvennene», eller for opp-tatt av å glede oss over god budsjettering og økonomiforvaltning, slik at nøden ved ikke å kunne yte mer ute, er blitt borte.

På dette punkt tror jeg vi har en stor pedagogisk oppgave framover. Med tyngde og klarhet må vi presentere det store og viktige arbeidet vi står oppe i, slik at det kan skape takknemlighet og entusi-

asme, samtidig som oppgavene og mulighetene blir oppfattet som levende og aktuelle utfordringer. Dette har vi ikke greid skikkelig.

For det andre kan den krisen vi nå er inne i utfordre oss til å spørre om vi bruker ressursene våre helt feil. Trenger vi ikke en gjennomgripende fornyelse av hele vår misjonspraksis? Ikke minst kan en spørre om det er riktig å bruke dyre og ineffektive (fordi de ikke kan språk, kjenner kultur osv.) misjonærer. Det er en avgjørende og radikal problemstilling som har vært stilt i mange år nå i internasjonal sammenheng. Vi hører den oftere og oftere her hjemme også.

Spørsmålene er viktige og vanskelige og griper midt inn i kjernen av vår identitet som misjonsorganisasjon. NMS ble jo nettopp dannet for å utbre Gus rike *ved utsendelse av misjonærer* (§ 2 i grunnreglene).

Vi har for ikke mange år siden bekreftet denne linjen ved å satse stort på utbyggingen av Misjonshøgskolen. Det er klart at det ligger mange og tunge føringer i historien når det gjelder vår misjonærfokusering – uten at historien er en fyldestgjørende begrunnelse i seg selv.

Det er behov for atskillig ydmykhet og lytting i dette sakskomplekset. Historien viser at vi i mange tilfelle nettopp har manglet ydmykhet og evnen til å lytte. Personlig har jeg i min «karriere» gjennom snart 30 år i NMS ofte vært i tvil om vi gjør rett når vår strategi er så sentrert om misjonæruksendelse. Jeg føler meg imidlertid mer og mer overbevist om at dette må være det grunnleggende element i strategien vår også i årene framover.

Uten å gå i detalj vil jeg påstå at seriositeten i misjonsengasjementet egentlig ikke kan uttrykkes på en bedre måte enn gjennom mennesker som bryter opp fra sin egen kultur og sin egen kirke og gir seg på vandring med evangeliet inn i en annen kultur – eventuelt sammen med kristne brødre og søstre som lever i området, drevet av et grunnleggende ønske om å tjene Jesus ved å dele: dele nådebudskapet, dele sine troserfaringer og dele sine materielle og kunnskapsmessige ressurser.

Ingen ting kommuniserer så godt som overskridende menneskelig nærhet og fellesskap. Pengeoverføringer og andre former for støtte til kirker er viktige supplementer – som jo også nå er bakt inn i vår formålsparagraf –, men det er ikke mer enn supplementer. Dette gjelder også ordninger med korttidsmisjonærer og teltmakere. De kommer i tillegg.

Jeg tror imidlertid det er to momenter som blir avgjørende for vår troverdighet som misjonærsendende selskap framover:

For det første gjelder det kvaliteten på våre utsendinger. Her tenker jeg ikke så mye på den faglige, skolemessige dyktigheten, selv om den så absolutt er av betydning enten det nå gjelder teologi, landbruk eller andre fag. Men jeg tenker på de åndelige og mennes-

kelige kvalitetene, på evnen til innlevelse, på ydmykhet, på Kristus-hengivenhet, på den personlige integritet og den åndelige identitet. Misjonæroppgaven blir bare tøffere og tøffere, derfor er det nødvendig å vie større og større oppmerksomhet ikke bare mot *utdannelsen*, men også mot den indre *dannelsen* av våre utsendinger.

For det andre må vi finne veger for å få kommunisert misjon fra kirkene i Afrika, Asia og Latin-Amerika til vår egen kirke og vårt eget folk her i Norge. Her har vi vært altfor lite flinke, og dermed har vi på mange måter bekreftet inntrykket av at vi fortsatt henger fast i et gammelt verdensbilde i misjonen.

III

Så til vårt andre hovedspørsmål: Hvordan kan vi motvirke at utviklingen med videre nedgang i misjonsengasjementet i Norge bare fortsetter?

1. Den avgjørende faktoren

Vi vil nærme oss denne problemstillingen fra litt forskjellige ståsteder. Det første poenget gir seg imidlertid ut fra det vi allerede har sagt: Den avgjørende faktoren for misjonens framtid er det åndelige liv på alle nivåer i organisasjonen. Bønn, tilbedelse, gudstjeneste, bibelsamtaler, deling av åndelige erfaringer må prege oss. Planlegging og gjennomføring av arbeidet må skje i en atmosfære av den tillit og forventning som bare konkret og aktivt bønneliv kan gi. Vi må preges av den virkeligheten vi i prinsippet taler om og arbeider for. Det er ingen selvfølge. Både Skriften og erfaringen viser det.

Her dreier det seg ikke om verdensjern overåndelighet, men om livsnært Kristus-liv. Jeg tror i det hele det skal gå langt før det overåndelige blir et problem hos oss. Vårt problem er vel heller en konstant underåndelighet.

Jeg taler ikke for kortsiktige bønneaksjoner, men om et liv i refleksjon og tilbedelse så vi kan «vokse i nåden og i kjennskap til vår Herre og frelser Jesus Kristus», som Peter sier (2 Pet 3,18). Og vi har mye å lære nettopp på dette punkt av våre brødre og søstre i kirkene i Afrika, Asia og Latin-Amerika. Deres åndelighet er umiddelbar og nærværende, konkret og hverdagslig.

Disse tingene må stå på vår agenda framover både i hovedadministrasjonen og på kretskontorene. Vi må lete etter nye former, etter nye modeller, etter nye hjelpemidler som kan være med å styrke vårt indre liv. Dette er vår viktigste fornyelsesoppgave. Misjonens betydning i det framtidige kirkebildet er mer enn noe annet avhengig av vår evne til å gå inn i dette.

2. Den nødvendige rammen

Dermed har vi også sagt noe om de strukturelle rammene for virksomheten vår. Jeg tror nemlig det er noe av en livsnødvendighet i kirken at det er enkeltgrupper og enkeltpersoner som på en spesiell måte tar på seg en oppgave som ligger dem på hjertet. Finnes det ikke slike grupper og personer, viser erfaringen at engasjement og liv lett dør.

NMS ønsker å være en interessegruppe, en spesialstyrke for misjon. Vi skal ikke være opptatt av alle sider ved kirkens liv, men av misjonen og av det åndelige grunnlaget som er nødvendig for at den skal kunne leve. Med frimodighet både kan og skal vi være ensidige – til fordel for en avgjørende side ved kirkens liv i verden: formidlingen av evangeliet til folkeslagene.

Det betyr bl.a. at vi ønsker å løse en oppgave *på kirkens vegne*, i tydelig lojalitet til kirken. Det er mye rart og det er mye galt i vår kirke, men den er like fullt *vår* kirke – fordi vi tror at den i all sin skjøpeligheit er formidler av Guds nåde til vårt folk.

Derfor arbeider vi videre med forventning og frimodighet med konseptet *menighet og misjon*. Vi kommer nok til å stå overfor mange vanskelige problemstillinger når vi nå skal ta et skritt videre i dette samarbeidet, men prinsippet er klart: kirken, menigheten er den avgjørende rammen og det sentrale nedslagsfelt for misjonsengasjementet.

Vi kan ikke være fornøyd med 240 menighetsavtaler når det er rundt 1300 menigheter i Den norske kirke, selv om det ikke er aktuelt med avtaler alle steder. Vi må være opptatt av å skape ansvarlige og aktive sentra for misjon i flest mulig menigheter – med direkte og åpen tilknytning til oss. Dette må vi få til sammen med kirkestrukturens egne ordninger og folk. Vi må utvikle kontakten med deres miljøer, lære oss deres språk og tankemodeller. Vi må utfordre bispedømmene, prestene, menighetsarbeiderne til å sette misjonen på dagsorden, vår misjon

3. Strategisk fornyelsestenkning

Jeg vil formulere mine tanker i fire teser, men den første trenger en litt omstendelig innledning – og den handler om foreningene som har vært selve grunnelementet i organisasjonen vår. De lokale gruppene av misjonsengasjerte støttespillere har båret arbeidet i bønn, i offer, i engasjement. Når vi skal snakke om fornyelse i vårt arbeid, så må vi begynne med å snakke om foreningene.

Jeg har tidligere kanskje gitt inntrykk av at jeg mener foreningenes tid er forbi. Det er ikke riktig! Heller ikke når det gjelder de tradisjonelle misjonsforeningene. Tvert om tror jeg de vil være vår viktigste

ressurs i den fornyelsesprosessen som vi må inn i. Jeg tror nemlig ikke smågruppens tid er forbi i Guds rike. Vi trenger nærhet og fellesskap. Misjonen med sitt globale perspektiv og kontaktnett kan bli et viktig insitament inn i slike fellesskap. Vi har en gang vært de førende når det gjelder foreningsvirksomhet. Vi er fortsatt sterke på denne sektoren i kirken. Vi har et enormt potensiale. Uansett hva vi gjør framover, tror jeg vi gjør en strategisk bommert om vi ikke får de eksisterende foreningene med i omformingsprosessen. Vi skal ikke starte et nytt misjonsselskap, vi må utvikle og fornye det vi har.

Tese I: Vi har tenkt altfor passivt og statisk om foreningene som ressurser. De er liksom blitt et slags objekt. De venter på sine besøk etter et nærmest fast rituale, og så venter vi i spenning på resultatet – på pengene.

Vi opplever vel mange at det er noe som ikke stemmer her. Det er for lite dynamikk. Det skapes ikke engasjement. De venter, og vi venter. Når vi prøver oss med lansering av Misjonstidende eller autogiro eller siste misjonsbok, så faller det liksom så dødt til jorden. Det blir så lett mas. Jeg tror vi er bundet av gamle forestillinger om foreningenes funksjonsmåte.

Tese II: Vegen til fornyelse av engasjementet i foreningene går ikke gjennom større besøksfrekvens (det har vi ikke kapasitet til) men det går gjennom en mer bevisst «utnyttelse» av foreningslederne som ressurs. Det må bli «status» å være foreningsleder. Det er en viktig åndelig og praktisk funksjon. De må trekkes mer aktivt med, gis impulser, få inspirasjon, «kursene» om dere vil. I noen kretser fungerer dette tålig bra, men vi må arbeide mer med «kurstilbudene».

Tese III: Vi har tenkt altfor passivt og statisk om arbeiderne som ressurser. Dere, vi, har ikke fått redskapene, kompetansen til å legge ned «gulleggene», de små sandkornene som kan utvikle seg til perler. Jeg tror vi har gjort altfor lite for og med dere arbeidere. Hvor mye hjelp har dere fått til å få redskapene og miljøet, inspirasjonen til å kunne gjøre foreningene til levende bønne- og bibelceller? Hva har dere fått av impulser og ideer når det gjelder å utnytte nytt misjonsstoff? Nye sanger? Nye ideer for å skaffe abonnenter til Misjonstidende eller autogirogivere? Hvor mye har vi hjulpet dere – og foreningen – til å knytte kontakt med menighetene?

Jeg tror dere har fått altfor lite. Dere er understimulerte. Det høres kanskje rart ut, for kravene kommer jo inn med morgenposten hver dag omtrent – fra alle oss i hovedadministrasjonen.

Tese IV: Vi har ikke maktet å skape en helhet i vår strategi i hjemmearbeidet. Dette kan høres ut som en kritikk av hjemmeseekretæren, av voksenlederen, av landsungdomssekretæren. Det er det ikke! Det vi nå snakker om, gjelder oss alle – og det gjelder hele ledelsen av NMS.

Det dreier seg vel dypest sett om en mentalitetsendring som angår samspillet mellom krets og hovedledelse. Her tror jeg vi fortsatt henger fast i gamle mønstre. Vi må begynne å tenke mer helhetlig og aktivt. Langt på veg har vi greid det når det gjelder de administrative og økonomiske rutinene. De har vært nødvendige virkemidler for å gi oversikt og styringsmuligheter. Nå må vi få til et dynamisk og skapende samspill på den innholdsmessige og programmessige siden. Det arbeidet står igjen.

4. Konkret oppfølging

Rent praktisk forestiller jeg meg at landsstyret bør nedsette en egen prosjektgruppe som får i oppgave å tegne opp konkrete målsettinger og tiltak for å få i gang denne prosessen. Saken har allerede vært diskutert i styret. Vi mener vel at vi bør frigjøre en av våre ansatte til å lede en slik prosjektgruppe. Gruppen bør komme i gang så hurtig som mulig – og tanken må være at den nye langtidsplanen som skal behandles på neste rådsmøte, blir dette produktet. Gruppen bør imidlertid også gis frihet til å komme med initiativ undervegs for å prøve ideer og vinne erfaring.

Jeg bør vel også nevne at det arbeidet som nå gjøres vedrørende kretsstrukturen, kan ha betydelig overføringsverdi til dette prosjektet. Likeså vil nye grunnregler eventuelt gi oss et godt grunnlag for en fornyelse av generalforsamlingen og andre deler av organisasjonen vår.

Vi har nå to viktige møter foran oss i denne sammenheng, nemlig rådsmøtet i 1995 – som er foreslått til september neste år og ikke desember slik det har vært vanlig de siste gangene – og generalforsamlingen på Hamar i 1996.

La oss håpe og be om at alt dette må kunne virke sammen, så vi som misjonsorganisasjon og misjonen i vår norske kirke kan stå sterkere ved inngangen til et nytt årtusen enn tendensene synes å vise i dag.

Jeg ikke bare tror at det er mulig, jeg er overbevist om at vi vil kunne makte den oppgaven som ligger foran oss. Vi har mandatet, vi ser oppgavene ute, vi har ressursene hjemme – og Jesus er iblant oss og gir oss håp.

Derfor sier vi med Paulus: «Tenn på ny den nådegave fra Gud som er i dere – For Gud gav oss ikke en ånd som gjør motløs, men en Ånd som gir kraft, kjærlighet og sindighet» (2 Tim 1,6f). Vår Herre Jesus Kristi nåde være med dere alle!

Note:

* Foredrag under NMS' arbeidermøte på Solborg folkehøgskole, august 1994.

Tor B. Jørgensen, f. 1945, cand. theol. MF 1972, NAVF-stip. 1981-1983, misjonsprest i Japan (NMS) 1973-1989. Gen. sekr. NMS 1991-.

Mission in renewal: The Norwegian Missionary Society towards the year 2000.

The article is a slightly revised version of a speech delivered to the staff of the Norwegian Missionary Society in 1994, outlining the scenario for the mission in the future. It includes a report of promising signs in world mission, but puts a particular emphasis on the critical aspects of the present situation. The article concludes with advices for renewing and strengthening the missionary concern, and particularly mentions the important role of personal presence through missionaries in the cooperating churches.